

INSTITUTIONEN FÖR HUMANIORA,
UTBILDNING- OCH SAMHÄLLSVETENSKAP

KPU 1

Kursguide

Kurs PE047G: Kompletterande pedagogisk utbildning I, 30 hp

Personal

Kursansvar: Ásgeir Tryggvason

Delkursansvar:

Delkurs 1: Ásgeir Tryggvason

Delkurs 2: Ásgeir Tryggvason

Delkurs 3: Ásgeir Tryggvason

Delkurs 4: Britt-Marie Edenvik

Utbildningsadministration: Sofia Folkesson

Examinator: Ásgeir Tryggvason

Enhetschef: Ann Öhman

Kontaktuppgifter: fornamn.efternamn@oru.se

Urkund-adress:

asgeir.tryggvason.oru@analys.orkund.se

Välkommen till KPU 1

I denna kursguide hittar du information om kursens upplägg, seminarier, föreläsningar och examinationsuppgifter. I schemat på Kronox (kronox.oru.se) hittar du alla tider för seminarierna. Kursen ges på distans. Föreläsningarna är inspelade. Seminarierna sker via Zoom. För att delta är det viktigt att du har tillgång till webbkamera på din dator och mikrofon/headset. I kursen använder vi också Blackboard(BB learn). På Blackboard hittar du föreläsningar, viss litteratur och annan information om kursen. Examinationsuppgifter lämnas också in på Blackboard och Urkund.

Kursens struktur och studieformer

Kursen är indelad i fyra delkurser:

- Delkurs 1: Sociala relationer och pedagogiskt ledarskap, 7,5 högskolepoäng
- Delkurs 2: Allmän ämnesdidaktik 1, 7,5 högskolepoäng
- Delkurs 3: Utbildningens historia, organisation och värden, 7,5 högskolepoäng
- Delkurs 4: Verksamhetsförlagd utbildning 1, 7,5 högskolepoäng

Delkurserna 1, 2 och 3 är ordinarie universitetskurser som ges på distans. Delkurs 4 är förlagd till skolans verksamhet, samtidigt som den innehållsligt är relaterad till delkurserna 1 och 2. Delkurserna är utlagda under terminen på följande sätt (den övre raden visar veckonummer, den undre visar delkursnummer):

36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	1	2	3
1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3

VFU

Studieformer

Föreläsning: Webb-föreläsningar publiceras i Blackboard.

Seminarium/workshop: Seminarierna är obligatoriska om inte annat anges. Seminarierna utgör tillsammans med litteraturen navet i undervisningen. Vid seminarierna diskuteras litteratur, föreläsningar, studenttexter och aktuell skoldebatt. Märk väl att seminarier inom högre utbildning på intet sätt är "läxförhör". *Det goda seminariet* är snarare ett tillfälle för öppen diskussion där skolans verksamhet offentligt kan prövas. Seminariet utgör med andra ord ett tillfälle för studenter och lärare att testa sina tankar och idéer om utbildning, och tillsammans undersöka pedagogiska frågor som inte alltid har enkla eller ens endast ett svar. Som sådant förutsätter seminarieformen att alla deltagare kommer pålästa, har genomfört förberedande uppgifter och under seminariet aktivt bidrar till samtalet. På motsvarande vis förväntas det av läraren att denna erbjuder öppna och genuina frågor, formulerar pedagogiska problem vilka gemensamt kan undersökas samt vägleder diskussionen.

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU): Under den verksamhetsförlagda utbildningen i delkurs 4 har du möjlighet att tillägna dig ett verksamhetsperspektiv; att lära känna ditt framtida yrkessammanhang, lärare, elever, och övrig skolpersonal samt att reflektera över ditt uppdrag och dina uppgifter som lärare. Studierna under den verksamhetsförlagda utbildningen ska ses

som en möjlighet att i skolans verksamhet bredda, fördjupa och problematisera det kursinnehåll som du bearbetar inom kursen. Under VFU-perioderna har du kontinuerlig kontakt med din VFU-handledare. Studierna inleds med ett planeringssamtal och avslutas med ett utvärderingssamtal. Under VFU-perioderna kommer du också att arbeta med de studieuppgifter som ingår i delkurs 4.

Litteraturstudier: En stor del av kursen handlar om att läsa kurslitteratur och förbereda sig inför seminarierna. Då litteraturen tillsammans med seminarierna utgör kursens nav är det viktigt att i god tid förbereda och beställa den litteratur som ska läsas inför seminarierna.

Examination och betyg

Under kursen prövas du genom olika examinationsformer. Örebro universitet använder sig av ett system för kontroll av plagiat, Urkund. Fusk och plagiat anmäls till rektor/disciplinnämnden, för information och studenters rättigheter och skyldigheter, se universitetets [hemsida om fusk och disciplinärenden](#). Bedömning och betygssättning utgår ifrån de mål som formulerats i kursplanen. Vilka mål som gäller för varje delkurs står i relation till delkursens innehåll. Seminarier med tillhörande uppgifter är obligatoriska. Istället för betygsskala används DT (deltagit) vilket krävs för att få betyg på hel kurs (KPU 1, 30 hp).

Eventuell frånvaro delkurs 1 och 3

Frånvaro från *ett* seminarietillfälle under en delkurs ersätts genom att dels göra den ordinarie seminarieuppgiften och dels genom att göra en skriftlig ersättningsuppgift som förbereds och utförs enligt följande:

- Läs kurslitteraturen till det aktuella seminariet.
- Författa en text som behandlar kurslitteraturens centrala begrepp, teorier och idéer samt vilken betydelse de har för skolans praktik. Texten ska omfatta 1,5 sidor och läggas in i Blackboard under berörd delkurs *Skriftliga ersättningsuppgifter* innan delkursens slut.

Om frånvaron uppgår till *två* frånvarotillfällen under en och samma delkurs, ersätter den studerande det första tillfället enligt ovan, och det andra genom att delta i *uppsamlingsseminarium*. Inför detta uppsamlingsseminarium förbereder sig den studerande på samma sätt som skulle ha gjorts vid det missade seminariet. Om den studerande har *tre frånvarotillfällen* under delkursen, ersätts det första och andra tillfället enligt ovan medan det tredje ersätts med ytterligare uppsamlingsseminarium som kan vara gemensamt för alla delkurser. Varje frånvarotillfälle ersätts med ett separat uppsamlingstillfälle. Ytterligare frånvaro ersätts nästa gång kursen ges. Den studerande ansvarar själv för att anmäla sig till uppsamlingsseminarium.

Eventuell frånvaro delkurs 2

Frånvaro från *ett* seminarietillfälle under delkursen ersätts genom att dels göra den ordinarie seminarieuppgiften och dels genom att göra en skriftlig ersättningsuppgift som förbereds och utförs enligt följande:

- Läs kurslitteraturen till det aktuella seminariet.
- Författa en text som behandlar kurslitteraturens centrala begrepp, teorier och idéer samt vilken betydelse de har för skolans praktik. Texten ska omfatta 1,5 sidor och läggas in till undervisande lärare innan delkursens slut.

Om frånvaron uppgår till två frånvarotillfällen under de *ämnesdidaktiska* veckorna 41, och 42 ersätter den studerande det första tillfället skriftligt enligt ovan, och det andra genom att delta i uppsamlingsseminarium. Ytterligare frånvaro ersätts nästa gång kursen ges.

Om frånvaron uppgår till två frånvarotillfällen under *allmändidaktiska* veckorna 43, 43 och 45 ersätter den studerande det första tillfället skriftligt enligt ovan, och det andra genom att delta i *uppsamlingsseminarium*. Ytterligare frånvaro ersätts nästa gång kursen ges.

Inför uppsamlingsseminarium förbereder sig den studerande på samma sätt som skulle ha gjorts vid det missade seminariet.

Eventuell frånvaro delkurs 4

Vid frånvaro från den verksamhetsförlagda utbildningen ska studenten i samråd med VFU-handledare på VFU-skolan komplettera denna inom kursens ram. Med kursens ram avses KPU I, 30 hp, hösten 2023. Frånvaro från seminarium 4.1 ersätts genom att studenten skriver en reflektion (ca 1 A4-sida) om hur studenten planerar för den kommande VFU-perioden och studieuppgiften. Frånvaro från seminarierna 4.2 ersätts genom att studenten deltar i ett uppsamlingsseminarium där studieuppgiften presenteras.

Uppsamlingsseminarier

Anmälan till uppsamlingsseminarier görs till utbildningsadministrationen via e-post utbildningsadm.humus@oru.se senast två arbetsdagar före uppsamlingsseminariet. Skriv namn, personnummer, vilken inriktning, vilken delkurs och vilket seminarium som det gäller. Vid följande tillfällen hålls uppsamlingsseminarier:

Delkurs 1: Måndag 14 oktober 2024 kl. 13.15–15.00.

Delkurs 2: Torsdag 19 december 2024 kl. 10.15-12.00,

Delkurs 3: Måndag 20 januari 2025 kl. 10.15-12.00

Delkurs 4: Torsdag 19 december 2024 kl. 10.15 – 12.00

Gemensamt för delkurs **1, 2 och 4**: Tisdag den 16 januari 2025 kl. 10.15-12.00.

Ytterligare ett uppsamlingsseminarium som omfattar samtliga delkurser erbjuds i juni 2025.

Examinationstillfällen

Delkurs 1 - Individuell skriftlig uppgift (Provkod: A001)

Ordinarie tillfälle: Söndag 6 oktober 2024, kl. 23.59

Omexamination I: Fredag 22 november 2024, kl. 17.00

Omexamination II: Juni 2025.

Delkurs 2: Allmän ämnesdidaktik I, 3 högskolepoäng (Provkod: B004)

Individuell skriftlig uppgift.

Ordinarie tillfälle: Fredag 18 oktober 2024, kl. 17.00.

Omexamination I: Fredag 29 november 2024, kl. 17.00

Omexamination II: Juni 2025.

Delkurs 2: Allmän ämnesdidaktik II, 4,5 högskolepoäng (Provkod: B007)

Individuell skriftlig.

Ordinarie tillfälle: Söndag 10 november 2024 kl. 23.59.

Omexamination I: Onsdag 18 december 2024 kl. 17.00.

Omexamination II: Juni 2025.

Delkurs 4: Verksamhetsförlagd utbildning 1, II, 3 högskolepoäng (Provkod: D002)

Individuell skriftlig uppgift.

Ordinarie tillfälle: Söndag 15 december 2024 kl. 23.59

Omexamination I: Fredag 31 januari 2025, kl. 17.00

Omexamination II: Juni 2025.

Delkurs 3: Utbildningens historia, organisation och värden I, 7,5 högskolepoäng (Provkod: C001). Individuell skriftlig uppgift.

Ordinarie tillfälle: Söndagen 19 januari 2025, kl. 23.59

Omexamination I: Måndag 28 februari 2025, kl. 17.00

Omexamination II: Juni 2025.

Delkurs 1: Sociala relationer och pedagogiskt ledarskap, 7,5 hp

I delkursen perspektiveras lärares och elevers relationsskapande processer samt hur dessa påverkar elevers förutsättningar för utveckling och lärande. Att utöva pedagogiskt ledarskap handlar både om att skapa förutsättningar för pedagogiska möten och om att kunna reflektera över ämneslärarens roll i relation till elevers villkor för utveckling och lärande. Centrala teman är teorier om lärares perspektivtagande, normstrukturer, lärares yrkesetiska principer samt konflikthantering. Inom delkursen introduceras även grunderna i ett vetenskapligt förhållningssätt och vetenskapligt skrivande. Detta utvecklas sedan fortlöpande under terminen. Teman som behandlas är bland annat skillnaden mellan vardaglig och vetenskaplig kunskap, vetenskaplig disposition, olika former för att kommunicera vetenskapliga resultat, referenshantering samt grundläggande normer för struktur och språkbehandling inom akademiska genrer.

Delkursens mål

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna

- beskriva elevers och lärares relationsskapande processers betydelse för elevers utveckling och lärande,
- beskriva olika perspektiv på pedagogiskt ledarskap och överväga dess betydelse för elevers utveckling och lärande,
- argumentera för betydelsen av konflikthantering och diskutera dess relation till pedagogiskt ledarskap, samt till elevers lärande och utveckling,
- beskriva och diskutera ämneslärarens yrkesetiska hållning, och
- överväga hur normer påverkar elevers förutsättningar för utveckling och lärande.

V 36

Föreläsningar

Program- och kursintroduktion – ges live via Zoom tisdag 3 september 10.15-12.00

Förbered dig genom att läsa denna kursguide och bekanta dig med Blackboard.

Lyhörda lärare – (länk finns på Blackboard)

Anneli Frelin, professor i didaktik, Högskolan i Gävle

Seminarium 1:1 Relationella perspektiv på lärarens arbete

Under seminariet behandlas relationer i skolan och hur lärare kan arbeta för att bygga och underhålla pedagogiska relationer med elever och mellan elever för att skapa förutsättningar för lärande. Här diskuteras texten och föreläsningarna som utgör underlag för seminariet.

Uppgift inför seminariet (individuell uppgift):

Förbered dig genom att välja något eller några centrala begrepp från Frelin (2012). Välj begrepp som du uppfattar som viktiga för att förstå lärares relationsskapande. På seminariet diskuterar vi sedan dessa begrepp tillsammans.

Att läsa inför seminariet:

- Frelin, Anneli (2012). Lyhörda lärare: professionellt relationsbyggande i förskola och skola. Stockholm: Liber, 136 sidor

V 37

Föreläsningar

Pedagogiskt ledarskap med fokus på konflikter

Lisbeth Stedt, universitetssektor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 1:2 Teorier om konflikter

Vid seminariet behandlas teorier och perspektiv på ledarskap och konflikthantering från litteraturen.

Att läsa inför seminariet:

- Hakvoort, Ilse & Lundström, Agneta (2019) Pedagogiskt ledarskap med konflikter i fokus. Malmö: Liber. Läs kapitel 1, 2, 3, 4 och 5.

Föreläsningar

Mentalisering – vad är det och till vilken nytta?

Lisbeth Stedt, universitetslektor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 1:3 Konflikter i praktiken

Vid seminariet diskuterar vi olika konkreta fall där elever hamnar i konflikt med varandra. Vi diskuterar fallen med hjälp av begrepp och teorier från kurslitteraturen. Läs fallen som finns på Blackboard innan seminariet.

Att läsa inför seminariet:

- Hakvoort, Ilse & Lundström, Agneta (2019) Pedagogiskt ledarskap med konflikter i fokus. Malmö: Liber. Läs kapitel 6, 7, 8, 9 och 10.
- Fall till seminarium 1.3 (finns på Blackboard).

V 38

Föreläsningar

Lärares handlande ur ett yrkesetiskt perspektiv

Lisbeth Stedt, universitetslektor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 1:4 Lärares yrkesetik

Seminariet behandlar olika etiska perspektiv på lärares arbete. Under seminariet analyserar och diskuteras i mindre grupper ett fall som finns på Blackboard. Läs fallet innan seminariet. Uppgiften är att analysera och diskutera fallet utifrån följande begrepp: *Rättviseetik*, *Omsorgsetik*, *Dygdetik* och *Situationsetik*. Diskutera sedan hur fallet och dessa etiska begrepp kan kopplas till uppdraget i läroplanen (Lgr 11 eller Lgy 11). I slutet av seminariet presenterar varje grupp sin analys under ca 10 minuter.

Att läsa inför seminariet:

- Lärarnas yrkesetiska råd (2023). *Lärares yrkesetik*. <https://laraesyrikesetik.se/yrkesetiken/>
- Orlenius, Kennert & Bigsten, Airi. (2008). Kapitel 4. Är kepsen huvudsaken. I *Den värdefulla praktiken: Yrkesetik i pedagogers vardag*. Finns på Blackboard
- Läroplanen, kapitel 1 och 2. (Lgr 22 eller Lgy 11).
- Thornberg, Robert. (2004). *Värdepedagogik. Pedagogisk forskning i Sverige*, 9(2), s 99–114. Finns på Blackboard
- Fall till seminarium 1.4 (finns på Blackboard).

Seminarium 1:5 Lärares relationskompetens

Vid seminariet behandlas frågor om maktstrukturer och kränkningar i relationer som de kommer till uttryck i skolan och vilka utmaningar det innebär för lärare. På Blackboard finns ett fall som används under det här seminariet, läs det innan seminariet. I fallbeskrivningen möter ni en lärare som ställs inför en svår situation, dvs situationer som på olika sätt är problematiska för läraren i relation till hans elever. Er uppgift är att under seminariet analysera fallet med hjälp av litteraturen och utifrån nedanstående frågor.

- Hur kan man förstå agerandet mellan eleverna?
- Hur kan man förstå att utsatta elever inte vill berätta om sin situation?
- Vad kan lärare göra för att ingripa och förändra mönstren som leder till mobbning och kränkningar (i fallet och generellt)?

Ta stöd i Aspelin (2018) för att svara på frågorna och tillämpa relevanta begrepp.

Att läsa inför seminariet:

- Aspelin, Jonas (2018) *Lärares relationskompetens. Vad är det? Hur kan det utvecklas?* Stockholm: Liber. Läs sidan 9-38.
- Fall till seminarium 1.5 (finns på Blackboard).

V 39

Frågestund om examinationsuppgiften

Vid frågestunden ges möjlighet att fråga och diskutera examinationsuppgiften, betygskriterierna och akademiskt skrivande. Frågestunden är frivillig att delta i.

Att läsa inför frågestunden:

- Schött, Kristina, Hällsten, Stina, Strand, Hans & Moberg, Bodil (2015). *Studentens skrivhandbok*. Stockholm: Liber, s 64–107.

Föreläsning

Att motverka rasism och främlingsfientlighet - förskolans och skolans uppdrag

Hugo Wester, undervisningsråd på Skolverket

<https://www.youtube.com/watch?v=UqV7tCQqf2Y>

Seminarium 1:6 Mångkulturella klassrum och mänskliga rättigheter

Seminariet behandlar frågor normstrukturer med fokus på etnicitet samt mänskliga rättigheter.

Att läsa inför seminariet:

- Rosales, León, René (2020). "Där är alla svenskar, inte en enda är svartskalle". Svenskshetsnorm i en multietnisk skola. I Lena Martinsson & Eva Reimers (Red.), *Skola i normer* (s. 151-188). Malmö: Gleerups. (Finns på Blackboard).
- Runfors, Ann (2009). *Moder målssvenskar och vi andra – Ungas språk och identifikationer i ljuset av nynationalism*. *Utbildning & Demokrati*, 18(2), s. 105–126 (Finns på Blackboard)
- Quennerstedt, Ann, Thelander, Nina & Hägglund, Solveig (2020). *Barns och ungas rättigheter i utbildning*. 2:a uppl. Malmö: Gleerups Utbildning AB (läs kapitel 3). Boken återkommer i delkurs 3.

V 40

Föreläsning

Lärares relationskompetens

Lisbeth Stedt, universitetslektor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 1.7

Vid seminariet fördjupas diskuteras om lärares relationskompetens och vad den kan innebära i praktiken. Välj viktiga begrepp från Aspelin (2018) och ta med dessa till seminariet som underlag för diskussion.

Att läsa inför seminariet:

- Aspelin, Jonas (2018) *Lärares relationskompetens. Vad är det? Hur kan det utvecklas?* Stockholm: Liber. Läs sidan 39-149.

Examination: Sociala relationer och pedagogiskt ledarskap I, 7,5 högskolepoäng (Provkod: A001). Individuell skriftlig uppgift.

Examinationsuppgiften är en individuell skriftlig uppgift vilket innebär att den ska formuleras på egen hand av studenten och inget samarbete studenter emellan är tillåtet. Uppgiften ska skrivas på grundläggande vetenskaplig nivå och behandla kursens innehåll. I den skriftliga uppgiften ska följande frågor behandlas:

1. *Beskriv*, med utgångspunkt från kurslitteraturen, vad som är viktigt för att lärares relationsskapande ska kunna stärka elevers lärande. Använd centrala begrepp från litteraturen. Referera till sidnummer i litteraturen.
2. *Diskutera*, med utgångspunkt från kurslitteraturen, olika sätt som lärare kan hantera konflikter. Använd begreppen *pedagogiskt ledarskap* och andra centrala begrepp från litteraturen. Referera till sidnummer i litteraturen.
3. *Diskutera* med utgångspunkt från litteraturen vilken betydelse kultur, makt och normer kan ha för lärares arbete. Använd centrala begrepp från litteraturen. Referera till sidnummer i litteraturen.

Instruktioner:

Besvara varje fråga med 500–700 ord, typsnitt Times New Roman 12 p, radavstånd 1,5.

Behandla frågeställningarna var för sig med utgångspunkt i kursens litteratur,

Följ riktlinjerna för grundläggande akademiskt skrivande,

Följ referenshantering enligt APA, med tillägget att du refererar till sidnummer i litteraturen

Exempelvis: (Aspelin, 2018, s. 123).

Inlämning:

- Skriv ditt namn i texten
- Döp filen till ditt namn
- Skicka filen till Ásgeirs Urkundadress asgeir.tryggvason.oru@analys.orkund.se och skriv ditt namn i mailet
- Lägg in filen på Blackboard
- Gör allt detta innan **söndag 6 oktober kl 23.59**

Det är inte tillåtet att samarbeta eller plagiera text

Frågorna ska besvaras självständigt och individuellt av dig. Det är inte tillåtet att använda mjukvara eller annan teknik på ett sätt som innebär att frågorna inte besvaras självständigt av dig. Det är inte tillåtet med samarbete i skrivandet av denna examinationsuppgift. Det innebär att du inte får ha kontakt med en medstudent eller annan person för att få hjälp, diskutera upplägget eller ta hjälp i skrivandet på något sätt. Framkommer det misstanke om att du samarbetat med någon i skrivandet av denna text kommer det att anmälas för utredning. En tydlig indikation på misstänkt samarbete är just textlikheter i de inlämnade examinationsuppgifterna. Om du väljer att på ett otillåtet sätt kopiera text från en annan student, uppgift eller från en källa på Internet och sedan använda texten eller omformuleringar av texten som din egen text riskerar du att anmälas till disciplinnämnden och sedan fällas för fusk. Även att ta hjälp av annan person/student kan få samma effekt. Disciplinnämndens beslut är offentliga och kan begäras ut av vem som helst. Urkund analyserar alltid sådana textlikheter. Disciplinnämnden kan besluta om en avstängning på upp till 6 månader för ett sådant agerande.

Betygskriterier (A001)

Godkänd

- Studenten beskriver med utgångspunkt i litteraturen betydelsen av elevers och lärares relationsskapande processer för elevers utveckling och lärande på ett utförligt sätt.
- Studenten diskuterar med utgångspunkt i litteraturen olika sätt som lärare kan hantera konflikter med hjälp av begreppen pedagogiskt ledarskap och lärande.
- Studenten diskuterar med utgångspunkt i litteraturen hur kultur, makt och normer påverkar lärares arbete.
- Texten är språkligt bearbetad, så att innehållet tydligt framgår.
- Texten är skriven på en grundläggande vetenskaplig nivå.
- Frågorna är bearbetade utifrån kursens litteratur och hänvisar till sidor i litteraturen.

Väl godkänd

- Studenten beskriver med utgångspunkt i litteraturen betydelsen av elevers och lärares relationsskapande processer för elevers utveckling och lärande på ett mycket utförligt sätt.
- Studenten diskuterar med utgångspunkt i litteraturen olika sätt som lärare kan hantera konflikter med hjälp av begreppen pedagogiskt ledarskap och lärande på ett fördjupat sätt.
- Studenten diskuterar på ett fördjupat sätt och med utgångspunkt i litteraturen hur kultur, makt och normer påverkar lärares arbete.
- Texten är språkligt bearbetad, så att innehållet tydligt framgår.
- Texten är skriven på en grundläggande vetenskaplig nivå.

- Frågorna är bearbetade utifrån kursens litteratur på ett utförligt och fördjupat sätt och hänvisar till sidor i litteraturen.

Delkurs 2. Allmän ämnesdidaktik 1, 7,5 högskolepoäng

I delkursen läser ni de första två veckorna (vecka 40 och 41) inom era respektive ämnesdidaktiska inriktningar: matematikdidaktik eller naturvetenskapernas didaktik. Ämnesdidaktiken examineras i slutet av vecka 41. Därefter läser ni tre veckor allmäntdidaktik med Åsgeir där examinationen är i slutet av vecka 44.

V 41-42

Se separat information på blackboard för respektive ämnesdidaktisk inriktning.

V 43

Föreläsningar

Didaktik I, II och III

Johan Öhman, professor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 2.1 Vadå didaktik?

Under seminariet behandlas didaktikbegreppets olika innebörder. Här förs också samtal om olika perspektiv på ämneslärares yrkesutövning.

Individuell uppgift inför seminariet

Gör en tankekarta över vad didaktikbegreppets olika innebörder, fundera också över vad som förenar dessa innebörder.

Att läsa inför seminariet:

- von Oettingen, Alexander (2018). *Allmän didaktik – mellan normativitet och evidens*. Lund: Studentlitteratur, s. 13-53
- Öhman, Johan (2014). "Om didaktikens möjligheter – ett pragmatiskt perspektiv" i *Utbildning & Demokrati*, 23(3), 33–52 (finns på Blackboard)

Seminarium 2:2 Skolans uppdrag och didaktiska frågor

Under seminariet behandlas skolans uppdrag med fokus på läroplanernas uppbyggnad och innehåll. Här förs också samtal om på vilket sätt olika synsätt på kunskap skrivs fram i läroplanerna.

Individuell förberedelse inför seminariet

Förbered dig genom att läsa läroplanens inledande kapitel (kap 1-2) samt ämnesplanen och en av kursplanerna i ditt ämne. Fundera över hur du uppfattar *synen på kunskap* i läroplanerna inledande delarna, ämnesplanen och kursplanen i ditt ämne.

Att läsa inför seminariet:

- Skolverket (2022). Läroplan för grundskolan 2022. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket (2021). "Så använder du läroplanen för grundskolan" [Klicka här](#).

Eller

- Skolverket (2011). Läroplan för gymnasieskolan. Stockholm: Skolverket
- Skolverket, (2021). "Så använder du läroplanen, examensmålen och ämnesplanerna" [Klicka här](#)
- Skolverket (2021). "Så här använder du styrdokumentet inom komvux på gymnasial nivå" [Klicka här](#).

V 44

Seminarium 4.1. Inför VFU.

Se information om seminariet under delkurs 4 i denna studiehandledning

Föreläsning

Kunskap och lärande: I) Behaviorism, II) Konstruktivism, III) Sociokulturella perspektiv

Johan Öhman, professor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 2:3 Didaktik och lärande

Vid seminariet delas ni in i mindre grupper och väljer undervisningsinnehåll eller tema (exempelvis hållbar utveckling, demokrati, energifrågor, industrialism, eller något mer specifikt såsom celler, algebra etcetera). Ni diskuterar hur detta innehåll kan undervisas på två olika sätt om läraren utgår från olika perspektiv på lärande. Likheter och skillnader mellan behaviorism, konstruktivism och sociokulturella perspektiv diskuteras sedan i helgrupp.

Att läsa inför seminariet:

- Lundgren, Ulf P., Säljö, Roger & Liberg, Caroline (red.) (2020) *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare*. Stockholm: Natur och Kultur, (läs kapitel 7) – boken återkommer i delkurs 3.
- Säljö, Roger (2011). Kontext och mänskliga samspel. *Utbildning och Demokrati. Tidskrift för didaktik och utbildningspolitik* 20(3), 67-82. Finns tillgänglig via Blackboard.

Seminarium 2:4 Didaktik och bildning

Vid seminariet samtalar vi om allmändidaktiska perspektiv på bildning och betydelsen av vägledning i undervisningen.

Att läsa inför seminariet:

- Biesta, Gert (2015). What is Education For? On Good Education, Teacher Judgement, and Educational Professionalism. *European Journal of Education*, 50(1). Finns tillgänglig via Blackboard.

Föreläsning

Didaktiska val och lärande

Ásgeir Tryggvason, universitetslektor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 2:5

Vid seminariet diskuteras hur de didaktiska frågorna och didaktisk teori kan användas i undervisningsplanering.

Att läsa inför seminariet:

- von Oettingen, Alexander (2018). Allmän didaktik – mellan normativitet och evidens. Lund: Studentlitteratur, s. 55-133.

Examination: Allmän ämnesdidaktik II, 4,5 högskolepoäng (Provkod: B007)

Skriv en individuell text med utgångspunkt i kursens litteratur:

- Beskriv vad didaktik är och hur lärare kan använda sig av de didaktiska frågorna i sin undervisning. Referera till sidnummer i kurslitteraturen. (600–700 ord).
- Diskutera vad olika teorier om lärande kan betyda för lärares didaktiska val. Referera till sidnummer i kurslitteraturen. (800–1000 ord).

Skriv i Times New Roman 12 p, radavstånd 1,5.

Följ riktlinjerna för grundläggande akademiskt skrivande,

Följ referenshantering enligt APA, med tillägget att du anger sidnummer i litteraturen

Exempelvis: (Von Oettingen, 2018, s. 54).

Inlämning:

Skriv ditt namn i texten

Döp filen till ditt namn

Skicka filen till Ásgeir Tryggvasons Urkundadress: asgeir.tryggvason.oru@analys.orkund.se

Lägg in filen på Blackboard

Gör allt detta innan söndag 10 november kl. 23.59.

Betygskriterier (B007)

Godkänd

- Studenten beskriver, med utgångspunkt i litteraturen, innebörden av didaktik och dess betydelse för lärares undervisning.
- Studenten diskuterar, med utgångspunkt i litteraturen, vad olika teorier om lärande kan ha för betydelse för lärares didaktiska val.
- Texten är språkligt bearbetad så att innehållet tydligt framgår.
- Texten är bearbetade utifrån kursens litteratur och sidnummer anges.

Väl godkänd

- Studenten beskriver på ett nyanserat sätt och med utgångspunkt i litteraturen innebörden av didaktiken och dess betydelse för lärares undervisning.
- Studenten använder kursens litteratur på ett fördjupat och problematiserande sätt för att diskutera teorier om lärande och deras betydelse för lärares didaktiska val.
- Texten är språkligt bearbetad så att innehållet tydligt framgår.

- Texten är bearbetade utifrån kursens litteratur och sidnummer anges.

Det är inte tillåtet att samarbeta eller plagiera text

Frågorna ska besvaras självständigt och individuellt av dig. Det är inte tillåtet att använda mjukvara eller annan teknik på ett sätt som innebär att frågorna inte besvaras självständigt av dig. Det är inte tillåtet med samarbete i skrivandet av denna examinationsuppgift. Det innebär att du inte får ha kontakt med en medstudent eller annan person för att få hjälp, diskutera upplägget eller ta hjälp i skrivandet på något sätt. Framkommer det misstanke om att du samarbetat med någon i skrivandet av denna text kommer det att anmälas för utredning. En tydlig indikation på misstänkt samarbete är just textlikheter i de inlämnade examinationsuppgifterna. Om du väljer att på ett otillåtet sätt kopiera text från en annan student, uppgift eller från en källa på Internet och sedan använda texten eller omformuleringar av texten som din egen text riskerar du att anmälas till disciplinnämnden och sedan fällas för fusk. Även att ta hjälp av annan person/student kan få samma effekt. Disciplinnämndens beslut är offentliga och kan begäras ut av vem som helst. Urkund analyserar alltid sådana textlikheter. Disciplinnämnden kan besluta om en avstängning på upp till 6 månader för ett sådant agerande.

Delkurs 4 Verksamhetsförlagd utbildning I (VFU)

I delkursen sker ett initialt möte med professionen då studenten gör cirka 5 veckors verksamhetsförlagd utbildning (VFU) i årskurs 7–9 eller i gymnasieskolan. En full VFU-vecka för studenten är 40 timmar. Av dessa timmar bör *cirka* 35 timmar utgöras av tid i verksamheten tillsammans med handledare, lärare och elever. *Cirka* 5 timmar avsätts till arbete med studieuppgifter från universitetet. Studenten rekommenderas dock att, i den mån det är möjligt, även göra sina studieuppgifter på plats i verksamheten. Delkursens innehåll är knutet till delkurs 1, *Sociala relationer och pedagogiskt ledarskap* och delkurs 2, *Allmän ämnesdidaktik 1*

Utgångspunkten för genomförandet av den verksamhetsförlagda utbildningen är delkursmålen, studieuppgift samt *Underlag för bedömning av verksamhetsförlagd utbildning (VFU)*. Tillsammans med handledare planerar studenten den aktuella perioden. Detta möte med en pedagogisk praktik är av central vikt då det ger studenten möjlighet att skapa en övergripande förståelse för lärarens varierande arbetsuppgifter och mångfacetterade uppdrag. Under VFU förväntas studenten att med stöd av verksamma lärare genomföra viss undervisning några gånger i veckan och i samtal med handledare reflektera över sina erfarenheter. Undervisningen kan till exempel innefatta undervisning i helklass eller i mindre grupper, kortare eller längre moment. Studenten undersöker även aspekter av den pedagogiska verksamheten genom att använda observationsmetoder. Använd gärna en *reflektionslogg* för anteckningar om dina erfarenheter och tankar under VFU. På Blackboard kan du se förslag på reflektionslogg.

Examinationsformer

Verksamhetsförlagd utbildning 1, I, 4,5 högskolepoäng. Fullgjord VFU.

Verksamhetsförlagd utbildning 1, II, 3, högskolepoäng. En individuell skriftlig uppgift

Verksamhetsförlagd utbildning 1, III. Deltagande i seminarier.

Delkursens mål

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna

- med stöd av verksamma ämneslärare planera, genomföra och utvärdera undervisning, kommunicera tydligt med elever och handledare,
- med stöd av pedagogisk teori reflektera kring det egna, och andras, pedagogiska ledarskap och dess konsekvenser för relationskapande och lärande,
- förhålla sig till elever, vårdnadshavare, kollegor och övrig personal på skolan på ett sätt som kännetecknas av ansvarstagande, lyhördhet, tydlighet och samarbetsvilja,
- utifrån professionsrelevanta frågor och teoretisk kunskap använda observation som metod för att undersöka lärares relationskapande och didaktiska handlande, och
- visa grundläggande förståelse för ämneslärares administrativa och digitala arbete samt ämneslärares mångfacetterade uppdrag.

V 44

Seminarium 4.1

På seminariet ges dels en generell introduktion till verksamhetsförlagd utbildning, dels ges en mer specifik introduktion till rutiner, innehåll och upplägg av VFU vid Örebro universitet. På seminariet förbereder sig också gruppen gemensamt inför den första VFU-perioden. Innehåll och genomförande av VFU, studieuppgift, bedömningskriterium och förväntningar på perioden är exempel på vad som kan tas upp till diskussion.

Att läsa inför seminarium 4:1:

- Kursplan
- Ta del av information på hemsidan <https://www.oru.se/utbildning/lararutbildning/vfu/student/>
- Blankett *Underlag för bedömning av verksamhetsförlagd utbildning (VFU)*. Finns att ta del av på; <https://www.oru.se/utbildning/lararutbildning/vfu/kurser-och-VFU-schema/ht-info-vfu-kurser/kompletterande-pedagogisk-utbildning/>

V 45

Besök på VFU skola

I början av veckan finns tid för att göra besök på den kommande VFU-skolan.

V 46–50 VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING

Den verksamhetsförlagda utbildningen pågår under 5 veckor. Under de första två veckorna ligger fokus vid sociala relationer och pedagogiskt ledarskap och under de tre sista veckorna ligger fokus vid didaktik och lärande.

Veckorna 46 – 48: Sociala relationer och pedagogiskt ledarskap i fokus

Veckorna 49 – 50: Didaktik och lärande i fokus.

Uppgift

Under dina första två veckor på VFU ska du med hjälp av observationer undersöka hur lärare arbetar med sociala relationer i klassrummet. När du genomför observationer kan du välja ett tema som du tittar särskilt efter, det kan exempelvis vara:

- Lärares relationella förhållningssätt
- Maktpositioner
- Normer
- Konflikthanteringsstrategier
- Medlingstekniker

Som stöd i dina observationer kan du föra anteckningar. Ett bra sätt att föra anteckningar är att dels beskriva vad du ser, dels skriva begrepp från delkurs 1 som du uppfattar som relevanta för att förstå situationen du har observerat. Under de första två veckorna kan du prova att fokusera på olika teman, du kan exempelvis bestämma dig för att ”idag ska jag fokusera på vilka normer jag ser”. Sedan skriver du ned vad du ser och skriver begrepp från delkurs 1 bredvid. Du behöver informera din handledare och eleverna i fråga om att du under din VFU-period har en uppgift att observera och skriva ner vad som händer. Du kommer då att dra dig tillbaka för att anteckna. När du inte utför observationer för uppgiften är du som VFU-student aktiv i klassrummet. Du ska inte filma eller spela in ljud.

Under de sista tre veckorna (48, 49 och 50) på VFU: n ska du också undersöka lärares didaktiska val med hjälp av observationer. När du genomför observationerna kan du utgå från någon eller några frågor om lärares didaktiska val. Dessa kan exempelvis vara:

- Hur riktar läraren elevernas uppmärksamhet mot innehållet?
- Vilken betydelse har elevernas tidigare kunskaper när läraren presenterar innehållet?
- Vilken betydelse har elevernas intresse och erfarenheter för hur läraren presenterar innehållet?
- Vilka didaktiska val är det tydligt att läraren har gjort?
- Hur använder läraren vardagsspråk och ämnesspråk i sin undervisning?
- Är det någon aspekt av undervisningsinnehållet som läraren lyfter fram extra mycket?
- Är det någon aspekt av undervisningsinnehållet som läraren har valt bort?
- Vilka slags frågor ställer läraren? Är det öppna frågor? Slutna frågor? Läxförhör? Diskussionsfrågor?
- Vilka mindre delar är undervisningsinnehållet uppdelat i?
- Hur kopplar läraren undervisningsinnehållet till elevernas framtid?

Som stöd i dina observationer ska du skriva anteckningar. Ett bra sätt är att dels beskriva situationen, dels skriva ned begrepp från delkurs 2 som kan användas för att förstå situationen. Du kan exempelvis bestämma dig ”idag ska jag undersöka vilka slags frågor läraren ställer”.

V 50

Seminarium 4:2 Sociala relationer och pedagogiskt ledarskap

Vid seminariet ska du välja en situation från din VFU som du presenterar. Du ska visa hur den kan förstås med hjälp av begrepp från antingen delkurs 1 eller delkurs 2. Du måste använda något digitalt verktyg för din presentation, exempelvis Powerpoint. Presentationen ska vara ca 5 minuter.

Examination: Verksamhetsförlagd utbildning 1, II, 3 högskolepoäng (Provkod: D002)

Individuell skriftlig uppgift.

Med utgångspunkt från dina samlade observationer (både sociala relationer och didaktik) ska du författa en text. Texten ska bestå av två delar, den första delen ska handla om sociala relationer och den andra delen ska handla om didaktik.

Del 1: Sociala relationer (700–800 ord)

- Beskriv en eller flera situationer som du har observerat på temat sociala relationer och pedagogiskt ledarskap
- Använd begrepp och litteratur från delkurs 1 för att förklara hur situationen kan förstås. Referera till sidnummer i litteraturen.

Del 2: Didaktik (700–800 ord)

- Beskriv en eller flera situationer som handlar om lärares didaktiska val.
- Använd begrepp och litteratur från delkurs 2 för att förklara hur dessa situationer kan förstås. Referera till sidnummer i litteraturen.

Texten ska alltså sammanlagt vara 1400–1600 ord. Skriv i Times New Roman, 1,5 radavstånd, storlek 12.

Inlämning

- Skriv ditt namn i dokumentet
- Döp filen till ditt namn och skicka den till din Åsgeirs Urkundadress,
- Skriv ditt namn i mailet.
- Lägg in texten i Blackboard under senast söndag 15 december 2024 kl. 23.59

Betygskriterier (D002)

(Enbart betygen Underkänd och Godkänd ges)

För betyget godkänd ska nedanstående kriterier vara uppfyllda:

Innehåll

- Studenten har använt sig av observation som metod för att utföra två mindre studier.
- Texten behandlar kunskapsområdena *Sociala relationer och pedagogiskt ledarskap* samt *Allmän ämnesdidaktik* behandlas i relation till erfarenheter från VFU.
- De resonemang som förs är underbyggda och centrala begrepp används för att behandla erfarenheter från VFU.

Formalia

- Studenten använder och refererar till sidnummer i relevant litteratur.
- Texten är språkligt bearbetad så att innehållet tydligt framgår.
- Texten är skriven på en grundläggande vetenskaplig nivå.
- Textens referenshantering är i huvudsak korrekt.

Det är inte tillåtet att samarbeta eller plagiera text

Frågorna ska besvaras självständigt och individuellt av dig. Det är inte tillåtet att använda mjukvara eller annan teknik på ett sätt som innebär att frågorna inte besvaras självständigt av dig. Det är inte tillåtet med samarbete i skrivandet av denna examinationsuppgift. Det innebär att du inte får ha kontakt med en medstudent eller annan person för att få hjälp, diskutera upplägget eller ta hjälp i skrivandet på något sätt. Framkommer det misstanke om att du samarbetat med någon i skrivandet av denna text kommer det att anmälas för utredning. En

tydlig indikation på misstänkt samarbete är just textlikheter i de inlämnade examinationsuppgifterna. Om du väljer att på ett otillåtet sätt kopiera text från en annan student, uppgift eller från en källa på Internet och sedan använda texten eller omformuleringar av texten som din egen text riskerar du att anmälas till disciplinnämnden och sedan fällas för fusk. Även att ta hjälp av annan person/student kan få samma effekt. Disciplinnämndens beslut är offentliga och kan begäras ut av vem som helst. Urkund analyserar alltid sådana textlikheter. Disciplinnämnden kan besluta om en avstängning på upp till 6 månader för ett sådant agerande.

Delkurs 3: Utbildningens historia, organisation och värden, 7,5 hp

Delkursen består av två teman: skolans historia och organisation samt skolans Värdegrundsuppdrag och juridik. Vad gäller skolans historia, syftar delkursen till att visa hur kännedom om skolans historiska framväxt bidrar till förståelsen för dagens skola och ger en bakgrund till samtida utbildningspolitiska frågor och debatter. När det gäller skolans styrning, ligger styrdokument och lagstiftning som är relevant för grundskolans senare år och gymnasieskolan i förgrunden. Betydelsen av styrdokument och lagstiftning gällande sekretess, diskriminering och kränkande behandling diskuteras utifrån fallbeskrivningar av autentiska situationer från skolsammanhang. På så vis uppmärksammas yrkesetiska dilemman som kan uppkomma i praktiken såväl som till exempel juridifieringens konsekvenser för lärares arbete. Delkursen innehåller också en fördjupning i skolans värdegrund och då med fokus på jämlikhet och barns mänskliga rättigheter. Här behandlas exempelvis hur värdegrundsarbete gällande antirasism/rasism och barns mänskliga rättigheter, som en del av skolans uppdrag att motverka diskriminering och kränkande behandling, kan praktiseras i ämneslärares yrkesutövning. Inom delkursen behandlas även grunderna i vetenskapligt förhållningssätt och vetenskapligt skrivande genom ett fokus på bland annat vetenskaplig disposition, olika former för att kommunicera vetenskapliga resultat, referenshantering samt grundläggande struktur och språkbehandling inom akademiska genrer.

Kursens mål

Den studerande ska efter avslutad kurs kunna:

- beskriva huvuddrag i skolans historiska framväxt och resonera om dess relation till samtida utbildningspolitiska frågor,
- redogöra för styrningen av skolan samt reflektera över betydelsen av olika styrdokument och lagstiftning i lärares arbete,
- diskutera styrningens konsekvenser för ämneslärares arbete och yrkesetiska dilemman som uppkommer i praktiken,
- redogöra för och kritiskt reflektera över skolans värdegrundsuppdrag med fokus på demokrati, jämlikhet och barns mänskliga rättigheter, och analysera och ta ställning till praktiskt värdegrundsarbete.

V 51

Föreläsningar

Skolan i ett utbildningshistoriskt perspektiv

Sanela Bajramović, lektor i pedagogik, Örebro universitet

Seminarium 3:1 Skolans historia

Uppgift inför seminariet

Varje student gör en tidslinje där ett urval av mest centrala händelserna i skolans historia noteras. Under seminariet presenterar studenterna sina tidslinjer i mindre grupper och vi diskuterar skolväsendets historiska framväxt och vad det betyder för skolan idag.

Att läsa inför seminariet:

- Lundgren, Ulf P. & Säljö, Roger (2017). Skolans tidiga historia och utveckling – från skrivarskola till folkskola. I Ulf P Lundgren; Roger Säljö & Caroline Liberg (Red.), *Lärande skola bildning. Grundbok för lärare* (s. 29-64). Stockholm: Natur & Kultur.
- Lundgren, Ulf P. (2017). Den moderna skolan blir till – ett framtidsprojekt. I Ulf P Lundgren; Roger Säljö & Caroline Liberg (Red.), *Lärande skola bildning. Grundbok för lärare* (s. 65-89). Stockholm: Natur & Kultur.
- Lundgren, Ulf P. (2017). En utbildning för alla – skolan expanderar. I Ulf P Lundgren; Roger Säljö & Caroline Liberg (Red.), *Lärande skola bildning. Grundbok för lärare* (s. 91-113). Stockholm: Natur & Kultur.
- Larsson, Esbjörn & Prytz, Johan (2019). "Läroverk och gymnasieskola" i Esbjörn Larsson & Johannes Westberg (red.) (2019). *Utbildningshistoria – en introduktion*. Lund: Studentlitteratur. - tillgängligt på Blackboard.

Seminarium 3:2 Skolans organisation och styrning

Under seminariet behandlas frågor om skolans organisation som uttryck för olika utbildningspolitiska intentioner. Likaså behandlas lärarprofessionens förutsättningar över tid.

Uppgift inför seminariet (individuell)

Läs litteraturen och välj minst två begrepp som du uppfattar som centrala för att beskriva förändringen av skolans styrning den senaste decennierna.

Att läsa inför seminariet

- Forsberg, Eva & Román, Henrik (2017). Styrningen av den obligatoriska skolan – mellan stabilitet och förändring. I Ulf P Lundgren; Roger Säljö & Caroline Liberg (Red.), *Lärande skola bildning. Grundbok för lärare* (s. 605-629). Stockholm: Natur & Kultur.
- Lundgren, Ulf P. (2017). Det livslånga lärandet – att utbilda för ett kunskapssamhälle. I Ulf P Lundgren; Roger Säljö & Caroline Liberg (Red.), *Lärande skola bildning. Grundbok för lärare* (s. 115-155). Stockholm: Natur & Kultur.
- Wernersson, Inga (2017). Genusordning och utbildning – förr och nu. I Ulf P Lundgren; Roger Säljö & Caroline Liberg (Red.), *Lärande skola bildning. Grundbok för lärare* (s. 435-455). Stockholm: Natur & Kultur.

V 52

Föreläsningar:

Offentlighet och sekretess i skolan

Elin Skog, universitetsadjunkt. Örebro universitet.

Seminarium 3:3 Lagstiftning inom skolans område

Uppgift inför seminariet (individuellt och studiegruppvis):

Varje studiegrupp förbereder sig genom att arbeta med ett antal juridiska fallbeskrivningar. Ni delar upp fallen mellan er så att varje individ tar ansvara för några fall men det är bra att alla är med och diskuterar alla fall. Ta stöd av varandra om ni fastnar. Ni utreder fallen med hjälp av gällande lagstiftning och med stöd i kurslitteraturen. På seminariet presenterar ni sedan era lösningar på fallen. Vid seminariet diskuterar vi konsekvenserna av att skolan i allt högre grad styrs genom juridik och vad det kan innebära i praktiken.

Att läsa inför seminariet:

- Nilsson, Marco (2019). *Juridik i professionellt lärarskap. Lagar och värdegrund i den svenska skolan*. Malmö: Gleerups (kapitel 1–6 läses).
- Rapp, Stephan (2017). *Skolan lagar och förordningar – det legala ramverket*. I Ulf P Lundgren, Roger Säljö & Caroline Liberg (Red.), *Lärande skola bildning. Grundbok för lärare* (s. 631-653). Stockholm: Natur & Kultur.
- Fall om juridik (finns på Blackboard)

Lagstiftning att ha som källmaterial

SFS 2010:800. Skollagen. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

SFS 2008:567. Diskrimineringslag. Stockholm. Kulturdepartementet.

SFF 2009:400. Offentlighets- och sekretesslag. Stockholm: Justitiedepartementet

SFS 2001:453. Socialtjänstlag. Stockholm: Socialdepartementet.

SFS 1949:105. Tryckfrihetsförordningen (kap 2) Stockholm: Justitiedepartementet

Utrikesdepartementet (2006). *Mänskliga rättigheter – Konventionen om barnets rättigheter*. Stockholm: Utrikesdepartementet.

Seminarium 3:4 Att motverka rasism i skolan

Detta seminarium handlar om antirasism som en del av skolans värdegrundsuppdrag. Förutom att vara en aktuell samhällsfråga, är rasism också en av vår samtids mest laddade frågor. Enligt gällande styrdokument har skolan ett uppdrag att motverka rasism. Forskning visar dock att det bland lärare råder osäkerhet gällande vad uppdraget egentligen innebär. Därför fokuserar seminariet på skolans antirasistiska uppdrag, identifikation av olika former av rasism och val av arbetssätt som kan användas för att motverka rasism i skolan.

Att läsa inför seminariet:

- Arneback, Emma & Jämte, Jan (2017). *Att motverka rasism i förskolan och skolan* Stockholm: Natur och Kultur. Läs: Inledning, kap 1, 2, 3 och 4b.
- Englund, Anna-Lena & Englund, Tomas (2012). *Hur realisera värdegrunden? Historia, olika uttolkningar: Vad är värdegrundsstärkande? Rapporter i pedagogik*, 17. Örebro: Örebro universitet. (Tillgänglig via Blackboard)

Seminarium 3:5 Att arbeta med mänskliga rättigheter i skolan

Detta seminarium i workshopform handlar om mänskliga rättigheter som en del av skolans värdegrundsuppdrag. Aktuell forskning visar att lärare är generellt positivt inställda till att utbilda barn om mänskliga rättigheter, men att det samtidigt finns en påtaglig osäkerhet kring både innehåll i och genomförande av MR-utbildningen. Därför fokuserar seminariet på konkretisering av barns mänskliga rättigheter i undervisning. Lärares kompetens att tänka kritiskt kring begrepp som exempelvis värdegrund och demokrati samt vad dessa innebär i vår samhällskontext, diskuteras.

Uppgift under seminariet (studiegruppvis):

Föreställ er att ni är ett arbetslag som arbetar på en skola någonstans i Sverige. Medvetna om den vikt som gällande styrdokument lägger på MR-utbildning, bestämmer ni er för att aktivt arbeta med att era elever ska få möjligheten att bekanta sig med barns mänskliga rättigheter. Med utgångspunkt i Lgr 11/Lgy 11, Barnkonventionen och kurslitteraturen ska arbetslaget påbörja en planering för hur ni vill arbeta med barns mänskliga rättigheter. Hur kan mänskliga rättigheter konkretiseras i undervisning? Vad väljer ni för undervisningsinnehåll att fylla era moment med? Med vilka arbetssätt och material? Hur motiverar ni de val ni gör? Hur kan ni samarbeta över era ämnen med temat mänskliga rättigheter? Vid seminariet presenterar varje studiegrupp sina lektionsplaneringar. Ni förväntas också ge konstruktiv feedback på andra grupperns planeringar.

Att läsa inför seminariet:

- Nilsson, Marco (2019). *Juridik i professionellt lärarskap. Lagar och värdegrund i den svenska skolan*. Malmö: Gleerups (kapitel 13 läses).
- Quennerstedt, Ann, Thelander, Nina & Hägglund, Solveig (2020). *Barns och ungas rättigheter i utbildning*. Malmö: Gleerups (kapitel 3, 4, 5 och 7 läses).

Referenslitteratur

- Utrikesdepartementet (2006). *Mänskliga rättigheter: Konventionen om barnets rättigheter*. Stockholm: Utrikesdepartementet. (sökbar via nätet)
- Lgr 22 eller Lgy 11. Kapitel 1-2.

V 3

Föreläsningar

Erfarenheter från ett mångårigt lärarskap

Ronnie Anderson, tidigare verksam grundskollärare i Stockholmsområdet

Erfarenheter från ett mångårigt lärarskap

Britt-Marie Edenvik, tidigare verksam gymnasielärare och adjunkt, Örebro universitet

Seminarium 3:6

Vid seminariet blickar vi tillbaka på kursens innehåll och seminariediskussioner. Fokus för seminariet är vid lärares professionalism och vad det betyder i relation till:

- skolans historiska utveckling,
- skolans värdegrundsuppdrag
- skolans juridiska villkor och ramar

Att läsa inför seminariet

- Englund, Tomas & Dyrdal Solbrekke (2015) "Om innebörder i lärarprofessionalism" i *Pedagogisk forskning i Sverige*, 20(3-4), 168-194. (tillgänglig på blackboard)
- Colnerud, Gunnel (2017) *Lärarkyrkans etik och värdepedagogiska praktik*. Stockholm: Liber (kapitel 2, 4 och 5 läses).
- Hult, Agneta & Lindgren, Joakim (2016) "Med lagen som rättsnöre – kunskapsformer i lärares arbete mot kränkande behandling" i *Utbildning & Demokrati*, 25(1), 73-93. (tillgänglig på Blackboard)

Frågestund inför examinationen

Vid frågestunden ges möjlighet att fråga och diskutera examinationsuppgiften, betygskriterierna och akademiskt skrivande. Frågestunden är frivillig att delta i. Att läsa inför frågestunden:

- Schött, Kristina, Hållsten, Stina, Strand, Hans & Moberg, Bodil (2015). *Studentens skrivhandbok*. Stockholm: Liber, s 64–107.

Examination: Utbildningens historia, organisation och värden I, 7,5 högskolepoäng (Provkod: C001) Individuell skriftlig uppgift.

Examinationsuppgiften är en individuell skriftlig uppgift vilket innebär att den ska formuleras på egen hand av studenten och inget samarbete studenter emellan är tillåtet.

Instruktioner:

Examinationsuppgiften består av fyra frågor som ska besvaras utifrån kursens litteratur:

Fråga 1: Beskriv hur aktuella utbildningspolitiska frågor kan förstås i ljuset av skolans historiska framväxt. Exemplifiera med en eller flera utbildningspolitiska frågor som debatteras i vår samtid. (700–800 ord)

Fråga 2: Beskriv hur kan lärares uppdrag och arbete förstås i förhållande till skolans organisation och styrning. I din beskrivning ska du visa vilken betydelse lagar har för lärares arbete. (600–700 ord)

Fråga 3: Formulera ett yrkesetiskt dilemma som lärare kan möta i praktiken och diskutera det i relation till skolans styrning. (400–500 ord)

Fråga 4: Ge ett eller flera exempel på hur skolans värdegrundsuppdrag kan genomföras i undervisningspraktik när det gäller (a) barns mänskliga rättigheter och (b) antirasism. Motivera de didaktiska val som görs i ditt exempel (1200–1400 ord).

Frågorna ska besvaras **med stöd av kursens litteratur** och **sidnummer ska anges**. Det innebär att du använder litteraturens resonemang som har relevans för frågeställningarna. Varje frågeställning ska besvaras med inom angivna antalet ord. Gör en gemensam referenslista i slutet av examinationsuppgiften. Ordangivelsen är exklusive referenser. Använd typsnitt Times New Roman, 12p, radavstånd 1,5. Följ referenshantering enligt APA 7.

Inlämning:

- Skriv ditt namn i dokumentet
- Döp filen till ditt namn

- Skicka dokumentet till Ásgeir Tryggvasons Urkundadress: asgeir.tryggvason.oru@analys.orkund.se
Skriv ditt namn i mailet.
- L agg in dokumentet på angiven plats på Blackboard.
- G r allt detta innan kl 23.59 Söndag 19 januari 2025.

Det  r inte tillåtet att samarbeta eller plagiera text

Frågorna ska besvaras självständigt och individuellt av dig. Det  r inte tillåtet att använda mjukvara eller annan teknik på ett sätt som innebär att frågorna inte besvaras självständigt av dig. Det  r inte tillåtet med samarbete i skrivandet av denna examinationsuppgift. Det innebär att du inte får ha kontakt med en medstudent eller annan person för att få hjälp, diskutera upplägget eller ta hjälp i skrivandet på något sätt. Framkommer det misstanke om att du samarbetat med någon i skrivandet av denna text kommer det att anmälas för utredning. En tydlig indikation på misstänkt samarbete är just textlikheter i de inlämnade examinationsuppgifterna. Om du väljer att på ett otillåtet sätt kopiera text från en annan student, uppgift eller från en källa på Internet och sedan använda texten eller omformuleringar av texten som din egen text riskerar du att anmälas till disciplinnämnden och sedan fällas för fusk. Även att ta hjälp av annan person/student kan få samma effekt. Disciplinnämndens beslut är offentliga och kan begäras ut av vem som helst. Urkund analyserar alltid sådana textlikheter. Disciplinnämnden kan besluta om en avstängning på upp till 6 månader f r ett sådant agerande.

Betygskriterier

Godkänd

- Studenten beskriver på ett grundläggande sätt skolans historiska framväxt i relation till en eller flera aktuella utbildningspolitiska frågor.
- Studenten beskriver vilken betydelse skolans organisation och styrning har för lärares uppdrag och arbete samt den betydelse lagstiftning har för lärares arbete.
- Studenten diskuterar på ett grundläggande sätt skolans styrning i relation till ett yrkesetiskt dilemma som lärare kan m ta i praktiken.
- Studenten beskriver på ett grundläggande sätt hur ett värdegrundsarbete kan genomföras i praktiken när det gäller barns mänskliga rättigheter och antirasism. Studenten motiverar de didaktiska val som görs.
- Texten är språkligt bearbetad, så att innehållet tydligt framgår.
- Texten är skriven på en grundläggande vetenskaplig nivå.

V l godkänd

- Studenten beskriver på ett utförligt och nyanserat sätt skolans historiska framväxt och dess relation till en eller flera aktuella utbildningspolitiska frågor.
- Studenten redogör på ett utförligt sätt vilken betydelse skolans organisation och styrning har för lärares uppdrag och arbete samt beskriver den betydelse lagstiftning har för lärares arbete.
- Studenten diskuterar på ett fördjupat sätt skolans styrning i relation till ett yrkesetiskt dilemma som lärare kan m ta i praktiken.
- Studenten beskriver på ett fördjupat sätt hur värdegrundsarbete kan genomföras i praktiken när det gäller barns mänskliga rättigheter och antirasism. Studenten har välgrundade motiv till didaktiska val som görs i planering och genomförande av de praktiska inslagen.
- Texten är språkligt bearbetad, så att innehållet tydligt framgår.
- Texten är skriven på en grundläggande vetenskaplig nivå.

